

Vlaams
Parlement

stuk **968** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 16 februari 2011 (2010-2011)

Voorstel van resolutie

van de heer Dirk Van Mechelen, mevrouw Gwenny De Vroe
en de heer Jean-Jacques De Gucht

betreffende het optimale beheer
van het beschermd onroerend erfgoed,
in eigendom of in beheer van de Vlaamse overheid

TOELICHTING

De bescherming van onroerend erfgoed houdt in dat een gebouw, landschap of archeologisch relict een groot maatschappelijk belang krijgt. Vanwege de intrinsieke erfgoedwaarden worden bijzondere erfdienstbaarheden opgelegd, zoals een onderhouds- en beheersplicht, de plicht om het betrokken onroerend erfgoed niet te beschadigen, te ontsieren enzovoort.

Overheden hebben, wat dat betreft, een bijzondere voorbeeldfunctie. Niet langer geleden dan november 2010 wijzigde de Vlaamse Regering op initiatief van Vlaams minister Geert Bourgeois de regeling voor het uitreiken van onderhoudspremies. De meeste onderhoudspremies voor lokale besturen werden afgeschaft. De minister wees erop dat de lokale besturen vanuit een voorbeeldfunctie hun patrimonium als een goed huisvader moeten beheeren en dat het al dan niet krijgen van een premie daartoe geen obstakel mag zijn.

Vanuit die visie lijkt het dan ook logisch dat de Vlaamse overheid die uitgangspunten ook zelf in de praktijk brengt bij het beheer van haar beschermd patrimonium.

Tot zover de theorie. In de praktijk kan de Vlaamse overheid die voorbeeldfunctie niet altijd optimaal of soms zelfs verre van optimaal realiseren.

Daarvoor zijn er verschillende oorzaken:

- eerst en vooral – en het klinkt bijzonder onwaarschijnlijk in dit tijdperk met zijn quasi oneindige mogelijkheden – beschikt de Vlaamse overheid niet eens over de noodzakelijke basisgegevens. Op een recente vraag over het beschermd onroerend erfgoed dat over de beleidsdomeinen heen beheerd werd door de Vlaamse overheid, kon niet worden geantwoord omdat die gegevens niet beschikbaar waren;
- ten tweede wordt, naargelang van het beleidsdomein, het beheer van beschermd onroerend erfgoed of eventueel van een bepaald type niet als kernopdracht beschouwd of zijn de herbestemmingsmogelijkheden, althans volgens de Vlaamse overheid zelf, onvoldoende ruim binnen een bepaald beleidsdomein;
- ten derde is het duidelijk dat de Vlaamse overheid niet of onvoldoende gebruikmaakt van de ondersteuningsmogelijkheden die ze zelf in het leven heeft geroepen: zo wordt er niet systematisch, waar mogelijk, aan Monumentenwacht gevraagd een toestandsrapport op te stellen van het beschermd onroerend erfgoed (ook al zijn hier in de beheersovereenkomst de nodige afspraken over gemaakt). Tegelijkertijd lijkt er ook een structureel probleem te zijn met de samenwerking met Erfgoed Vlaanderen die net als decretale opdracht heeft al dan niet in opdracht van de Vlaamse overheid te zorgen voor het beheer van zogenaamde probleemmonumenten. Bijvoorbeeld het Fort Napoleon (Oostende), het Koninklijk Paleis op de Meir (Antwerpen) en het kasteel van Horst (Holsbeek) worden reeds geruime tijd door de betrokken vzw beheerd.

Op een aantal plaatsen wordt de Vlaamse overheid ondertussen geconfronteerd met dat gebrek aan daadkracht of met de niet-inschakeling van de nodige expertise ter zake.

Het meest recente voorbeeld is het kasteel van Ham in Steenokkerzeel, dat tot voor enkele jaren een receptieve en representatieve onthaalfunctie voor de verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid had. Nadat de Vlaamse overheid had beslist af te zien van het verdere beheer, werd gezocht naar een privépartner. Ondanks verschillende pogingen werd die privépartner niet gevonden. Daardoor dreigt een structureel probleem qua onderhoud, beheer en gebruik.

Nochtans is het belangrijk dat in dergelijke gevallen en op korte termijn een structurele oplossing kan worden gevonden die mee gestalte geeft aan de voorbeeldfunctie van de Vlaamse overheid in dezen. Specifiek voor het kasteel van Ham komt daar nog bij dat de

ligging in de groene rand rond Brussel sterk aansluit bij een van de absolute prioriteiten van de beleidsnota en beleidsbrief van de bevoegde minister.

Middels deze resolutie wordt dan ook aan de Vlaamse Regering gevraagd haar voorbeeldfunctie in de praktijk te realiseren door op korte termijn duidelijkheid te verschaffen over het beschermd onroerend erfgoed dat zij in beheer heeft, door een duidelijk beheerstraject uit te werken voor al dat beschermd onroerend erfgoed en door concreet voor het geval van het kasteel van Ham het beheer over te dragen aan Erfgoed Vlaanderen, met het oog op een concrete herbestemming die een meerwaarde biedt voor de groene rand rond Brussel en zijn bewoners.

Dirk VAN MECHELEN

Gwenny DE VROE

Jean-Jacques DE GUCHT

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- vaststellende dat met betrekking tot het beheer van beschermd onroerend erfgoed de Vlaamse overheid een bijzondere voorbeeldfunctie heeft door haar eigen patrimonium als een goed huisvader te beheren;
- overwegende dat de Vlaamse overheid daar niet in slaagt omdat zij niet beschikt over een lijst van haar eigen patrimonium dat als onroerend erfgoed beschermd is, dat zij het beheer van beschermd onroerend erfgoed niet altijd als een kernopdracht beschouwt en dat zij onvoldoende gebruikmaakt van de eigen gecreëerde mogelijkheden voor het inbrengen van expertise;
- vraagt de Vlaamse Regering haar voorbeeldfunctie in de praktijk te realiseren door op korte termijn duidelijkheid te verschaffen over het beschermd onroerend erfgoed dat zij in beheer heeft, door een duidelijk beheerstraject uit te werken voor al dat beschermd onroerend erfgoed en door concreet voor het geval van het kasteel van Ham het beheer over te dragen aan Erfgoed Vlaanderen met het oog op een concrete herbestemming die een meerwaarde biedt voor de groene rand rond Brussel en zijn bewoners.

Dirk VAN MECHELEN

Gwenny DE VROE

Jean-Jacques DE GUCHT